

РОЗДІЛ 3. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

УДК 316.614.034

ВЕБІНАР – ОДНА З ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ

Кудашкіна О.З., аспірант

Луганський національний педагогічний університет імені Тараса Шевченка

Процес кіберсоціалізації є новим видом соціалізації, який обумовлений появою віртуального простору. У статті розглядається один з аспектів створення освітньо-виховного кіберпростору вищого технічного навчального закладу. Охарактеризована одна з інтерактивних форм організації виховного процесу – тематичний вебінар.

Ключові слова: кіберсоціалізація, вебінар, освітньо-виховний простір, форми організації виховного процесу.

Кудашкіна Е.З. ВЕБІНАР – ОДНА ИЗ ФОРМ ОРГАНИЗАЦИИ ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В КОНТЕКСТЕ КИБЕРСОЦИАЛИЗАЦИИ СТУДЕНТОВ / Луганский национальный педагогический университет имени Тараса Шевченко, Украина

Процесс киберсоциализации рассматривается нами как новый вид социализации и обусловлен появлением виртуального пространства. В статье рассматривается один из аспектов создания образовательно-воспитательного киберпространства высшего технического учебного заведения. Охарактеризована одна из интерактивных форм организации воспитательного процесса – тематический вебинар.

Ключевые слова: киберсоциализация, вебинар, образовательно-воспитательное пространство, формы организации воспитательного процесса.

Kudashkina O.Z. WEBINAR ONE OF THE UPBRINGING ORGANIZATION FORMS IN THE CYBERSOCIALIZATION PROCESS CONTEXT / Luhansk Taras Shevchenko National University, Ukraine

Cybersocialization process is examined as a new type of socialization and it is caused by cyberspace appearance. One of the aspects of educational cyberspace creation of high technical school is discussed. One of interactive form of upbringing process organization as webinar is characterized.

Key words: cybersocialization, webinar, educational process, upbringing organization forms.

Постановка проблеми. Домінуючим питанням освітньо-виховного простору сьогодні стає стихійний доступ до інформації та її вплив на нове покоління. Інформаційний вибух, який іде паралельно з Інтернет-комунікацією, є серйозним випробуванням для студентства, тому виховна система потребує впровадження нових соціально-педагогічних підходів у простір ВНЗ для успішної та якісної обробки та засвоєння цієї інформації. Перед викладачами постає завдання показати студентам можливості Інтернет-простору та необхідні стратегії для керування великим потоком інформації. Ми маємо на меті створення освітньо-виховного кіберпростору у ВНЗ з його спеціальними формами та методами виховання, де студенти змогли б не тільки вчитися й отримувати інформацію, але й змогли б отримати навички конструктивної соціальної взаємодії. Тому що соціальна взаємодія, яка формується в Інтернет-просторі, стала тим моментом, який концентрує всі основні проблеми педагогічних, психологічних, соціологічних наук та дозволяє в майбутньому говорити про новий вид соціалізації – кіберсоціалізацію. Значний внесок у вирішення цього питання й розробку терміна кіберсоціалізації в аспекті соціальної педагогіки й соціальної психології здійснив у 2005 році к.пед.н., доцент, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти В.А. Плешаков [1, с.34]. Ми визначаємо кіберсоціалізацію як процес формування особистості під впливом соціального середовища інформаційного суспільства шляхом адаптації й активного засвоєння нею кіберсоціального досвіду, ролей, норм, цінностей із подальшою їх інтеріоризацією для успішного функціонування в цьому суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема кіберсоціалізації в соціально-педагогічному аспекті розглядається В. Плешаковим та групою дослідників: О. Воїною, В. Обиденковою, Т. Обідіною; соціалізацію Інтернет – середовища також розглядають С. Бондаренко, А. Чистяков, А. Скуратов, М. Данилова; регуляцію соціальних відносин у кіберпросторі досліджував В. Жилкін; формування інформаційної культури розглядають Н. Гендіна, О. Піддубна; особливості віртуального простору виділили сучасні філософи Л. Микешина й М. Опенков, Дж. Сулер, Дж. Болтер, Р. Култер та ін.; вплив кіберпростору на особистість та на людську діяльність у цілому вивчає група вчених МДУ на чолі з А. Войскунським, О. Сміськовою, Ю. Бабаєвою та ін.

Мета статті полягає в тому, щоб висвітлити одну з форм організації виховного процесу в контексті процесу кіберсоціалізації студентів в освітньо-виховному просторі ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. Сучасний освітньо-виховний простір ВНЗ являє собою складне, багатопланове соціальне явище. Воно спирається на широкий спектр як традиційних, так й інноваційних можливостей: періодичні й професійні видання, ЗМІ, комп'ютерні технології, освітні й виховні портали Інтернет. Дуже часто Інтернет-технології використовуються як технічний засіб, однак такий підхід занадто урізаний і прямолінійний. Кіберпростір Інтернет-середовища виступає як новий безмежний і непізнаний світ інформації, в якому необхідно навчитися жити, ефективно й безпечно використовувати його блага для того, щоб бути успішною й конкурентоспроможною особистістю XXI століття.

Таким чином, експериментальне впровадження соціально-педагогічних умов кіберсоціалізації студентів технічних спеціальностей в освітньо-виховний простір ВНЗ вимагає не тільки аналізу досвіду відносин у новому середовищі, а також потребує від дослідника якісного переосмислення педагогічного підходу щодо організації виховного процесу, що сприяє позитивному розвитку особистості й «морально орієнтованій й мобільній життєдіяльності (стійкої, виходячи з інтеріоризованої особистістю просоціальної системи норм і цінностей, й одночасно гнучкої, пластичної, креативної) у певних умовах середовища кіберпростору, що соціалізує» [2, с.135].

Розроблена нами соціально-педагогічна програма кіберсоціалізації студентів припускає кілька етапів (інструментальний і соціальний) для досягнення поставлених цілей. Таким чином, з метою ознайомлення студентів із сучасною уявою про кіберпростір й інформаційну діяльність, у даній статті ми пропонуємо розглянути одну з форм організації виховного процесу, яку ми використовуємо в цій програмі, – це тематичний вебінар.

Вебінар – це «віртуальний» семінар, організований за допомогою web-технологій у режимі прямої трансляції. Зв'язок між учасниками й тренерами підтримується через Інтернет за допомогою чата. Ми можемо сказати, що для вебінару характерна головна ознака семінару – інтерактивність, тобто наявність зворотного зв'язку з учнями в реальному часі.

Учасники можуть чути й бачити тренера, ставити питання (у чаті або через голосовий зв'язок). На екрані можуть транслюватися презентації, інтернет-посилання, ведучий може використовувати інструменти віртуальної білої дошки, проводити опитування в режимі реального часу, учасники можуть працювати в групах і т.ін.

Вебінар, на відміну від більшості типів веб-конференцій, де основну частину часу говорить спікер, відрізняється високим ступенем інтерактивності. Слухачі, активно залучені в процес навчання, можуть ставити питання, відразу ж з'ясувати деякі незрозумілі для них моменти.

На відміну від звичайного семінару, слухачі після закінчення онлайн-семінару одержують запис, який можна використовувати при повторному закріпленні отриманої інформації, а також для того, щоб поділитися нею з кимось, наприклад, зі своїми колегами.

Онлайн-курси у вигляді вебінару припускають значну економію часу. Учасникам і спікерів не треба витрачати час для того, щоб прибути до місця проведення зустрічі. Якщо ж хтось не встиг підключитися до семінару зі свого робочого місця, пізніше зможе скористатися записом.

Для участі у вебінарі знадобиться комп'ютер (ноутбук), підключений до інтернету, з акустикою, додатково можна підключити веб-камеру й мікрофон. Рекомендована швидкість з'єднання становить від 256 kbps. Ця швидкість доступна практично на будь-якому підключенні в офісі або будинку (LAN, ADSL, WiFi). Формат вебінару дозволяє зберегти якість навчання: кожен слухач бачить і чує викладача, бачить слайди, у будь-який момент може поставити онлайн-питання викладачеві або іншим учасникам.

Тема першого вебінару «Комп'ютерна грамотність як компонент інформаційної діяльності». Він розрахований на 5 занять за темами: «Основні відомості про комп'ютер», «Інтернет і Всесвітня павутина», «Офісні програми Microsoft Office», «Безпека й конфіденційність при роботі з комп'ютерами», «Вік цифрових технологій».

Формування комп'ютерної грамотності є одним з найбільш актуальних завдань. Від того, наскільки воно успішно буде вирішено, залежить ефективність широкого використання обчислювальної техніки і, в остаточному підсумку, перспективи науково – технічного, економічного й соціального розвитку суспільства. Тому ціль даного вебінару – проаналізувати комп'ютерну грамотність як умову становлення особистості студента технічних спеціальностей; сформувати практичні навички використання комп'ютера й мережі Інтернет; визначити переваги розширення сфери застосування цифрових технологій.

Другий вебінар «Культура інформаційної поведінки як складова інформаційної діяльності». У ході його були порушені такі аспекти: вимоги до інформаційної культури особистості в умовах інформаційного суспільства, соціокультурні наслідки впровадження нових інформаційних технологій, правові й етичні аспекти використання нових інформаційних технологій, індустрія інформації і її роль у розвитку перспективних інформаційних технологій й інформатизації освіти, роль соціальної ідентичності в регуляції поведінки, функції самопрезентації (захисної й смислової), особливості конструювання віртуальної особистості.

Даний вебінар був націлений на розвиток орієнтації особистості у швидко мінливих соціальних умовах, здатності адаптуватися до них, критично й самостійно оцінювати інформацію. У ході заходу інформаційна культура була розглянута з різних боків її сприйняття й проведена інтеракція в чаті, у результаті якої був зроблений спільний висновок про її значення для становлення особистості студента технічних спеціальностей в інформаційному суспільстві, що був детермінований наступними твердженнями: інформаційна культура суспільства й особистості студента повинна забезпечувати можливість безперервної освіти й підвищення його відповідальності за прийняті рішення в кіберпросторі; інформаційна культура може виступати засобом кіберсоціального захисту особистості, що здатна самостійно навчатися, змінювати сферу діяльності, регулювати власну поведінку на основі всебічного аналізу ситуації; інформаційна культура є засобом захисту суспільства від непродуманих дій людини, гарантом того, що принципові рішення в будь-якій сфері – економічній, соціальній, технологічній – приймаються лише після ретельного аналізу всієї наявної інформації.

Третій вебінар «Інтернет-комунікація як компонент інформаційної діяльності» дає можливість студентам проаналізувати й оцінити можливості комунікацій кіберпростору, які забезпечують швидку і якісну взаємодію в соціумі. Оволодіння цими знаннями дало студентам установку на грамотну реалізацію себе в будь-яких формах комунікації для максимальної реалізації соціальних цілей і завдань, які забезпечують успішну

кіберсоціалізацію. Організуючи цей вебінар, ми керувалися також тим, що однією з актуальних проблем використання ресурсів Інтернету є кіберадикція від соціальних мереж, тому що вони мають великий комунікаційний потенціал, особливо для середньостатистичного покоління студентів. Тому, вивчивши й проаналізувавши можливі небезпеки, пов'язані з надмірним використанням Інтернету, а зокрема соціальних мереж, ми зробили висновок, що при відповідному підході, що виключає нездорове використання й у результаті – кіберадикцію, соціальні мережі мають величезний соціально-педагогічний потенціал для розвитку особистості.

Метою четвертого вебінару «Мережна етика» є розширення їх культурного й соціального досвіду в ході знайомства з кіберпростором. Одне з основних робочих завдань вебінару – одержання попереднього досвіду суджень про проблеми етико-естетичного плану в мережній культурі, що, на наш погляд, є необхідним компонентом освіти сучасних фахівців в галузі технічного знання. Студенти були інформовані про деякі тенденції розвитку мережної культури, було наголошено на проблемах трансформації етичних й естетичних норм під впливом нових комунікаційних стандартів, що формуються в середині кіберпространства. У результаті роботи вебінару було сформоване уявлення про регулятивні механізми й форми моральної регламентації мережного спілкування; про особливості формування основних норм мережної комунікації; проведено аналіз мережного законодавства, етики й досвіду регулювання Інтернету.

Висновки. Виходячи з вищеописаного, дійшли висновку, що процес кіберсоціалізації є новим видом соціалізації, який обумовлений появою віртуального простору, а сам процес безпосередньо є важливим етапом засвоєння особистістю кіберсоціальних норм віртуального простору. Крім того, тільки успішно пройшовши процес соціалізації в офф-лайні й кіберсоціалізацію в он-лайні, індивід стає діючим суб'єктом кіберсоціальних відносин. Таким чином, впровадження соціально-педагогічної програми кіберсоціалізації студентів технічних спеціальностей в освітньо-виховний простір є актуальним питанням та впливає на виховання вільної особистості під впливом соціального середовища кіберпростору й класичного соціального середовища, яка може створювати й накопичувати інформацію й знання, мати до них вільний і комфортний доступ, вміти використовувати її та обмінюватися в просторі Інтернет для реалізації свого потенціалу, розвитку особистісної відповідальності за свої дії в кіберпросторі, поважати вибір і вчинки інших людей, вміти чинити опір зовнішньому впливу кіберпростору Інтернет-середовища, відстоювати свою позицію. Розглянута форма організації виховного процесу, у вигляді тематичного вебінару, була обрана тому, що виконує кілька функцій: по-перше, дозволяє вдосконалити навички «електронної» грамотності та навігації в кіберпросторі; по-друге, дозволяє організувати інформаційний простір виховного процесу ВНЗ у процесі кіберсоціалізації; по-третє, дозволяє формувати сучасну уяву про інформаційну діяльність у кіберпросторі. Наші подальші наукові пошуки будуть присвячені аналізу результатів впровадження соціально-педагогічної програми в освітньо-виховний простір вищих технічних навчальних закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Плешаков В.А. Киберсоциализация как инновационный социально-педагогический феномен // Преподаватель 21 век. – 2009. – № 3. – С. 32 -39.
2. Плешаков В.А. Теория киберсоциализации человека / Под общ. ред. чл.- корр. РАО, д.пед.н., профессора А.В. Мудрика. – М. : МГПУ; «Homo Cyberus», 2011. – 400 с.